

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică“ se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina“, „Ardeleana“, „Auraria“, „Berzovia“, „Bihoreana“, „Bistrițana“, „Bocșana“, „Brădetul“, „Cassa de păstrare“ Miercurea, „Cassa de păstrare“ Seliște, „Chioreana“, „Cordiana“, „Corvineana“, „Crișana“, „Detunata“, „Doina“, „Economul“, „Făgețana“, „Fortuna“, „Furnica“, „Hașegana“, „Hondoleana“, „Hunedoara“, „Iulia“, „Lipovana“, „Lugoșana“, „Luceafărul“, „Mielul“, „Munteana“, „Mureșana“, „Mureșanul“, „Nădlăcana“, „Nera“, „Olteana“, „Oraviceana“, „Patria“, „Plugarul“, „Racoșana“, „Sătmăreana“, „Sebeșana“, „Selăgeana“, „Sentinela“, „Sylvania“, „Someșana“, „Steaua“, „Timișana“, „Ulpiana“, „Victoria“, „Vlădeasa“ și „Zlăgheana“.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 20—, pe 1/2 an K 10—.

DIRECTOR:
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul III.

Sibiu, 12 Octobre 1901.

Nr. 40.

Cuota de binefacere.

În „Revista Economică“ Nr. II an. 1899, a fost sulevată o chestiune, care — durere — n'a găsit rusnetul necesar nici la ziaristica noastră nici la conducătorii băncilor noastre, pe cari îi privia mai de aproape.

Era adecă vorba de a se centralisa o parte a cuotei de binefacere din profitul băncilor. Autorul aceluia articol propunea, ca 1/2 a acestei cuote să se capitalizeze, până-ce va ajunge b. o. la un milion; fiecare bancă și-ar capitalisa cuota sa, numai administrația centrală să fie încredințată Asociațiunii. Tot Asociațiunea ar avea apoi — la timpul său — să compună budgetul acestui fond cultural și să-l execute.

După doi ani și jumătate de uitare chestiunea a fost din nou sulevată, de astădată chiar în adunarea generală a Asociațiunii și fiind de față directorii celor mai de samă bănci.

Dar ce trebuie să regretăm este, că dl Dr. Daniil P. Barcianu nu a ales calea cea mai potrivită pentru prezentarea propunerii D-sale prin care a reinviat această chestiune. Altul era succesul frumoaselor DSale vorbe, dacă își prezenta propunerea cu opt zile înainte, după cum pretind statutele Asociațiunii. În acest caz propunerea ar fi fost discutată mai întâiu în sinul comitetului central, apoi în sinul vr'unei comisii și în fine în plenul adunării, unde fără îndoială directorii prezenți nu ar fi întrelăsat a-și spune părerile. Cu un cuvânt s'ar fi putut constata de pe acuma soarta viitoare a propunerii.

Dl Dr. P. Barcianu diferă în propunerea D-sale de autorul articolului menționat. Pentru a se vedea într-un câț, lăsăm să urmeze propunerea în întregime:

„Având în vedere, că și mijloace mici, concentrate, dau rezultat mai îmbucurător de cât rămânând reslețe;

Având în vedere, că Asociațiunea pentru a-și îndeplini misiunea, pe lângă lucrarea proprie, poate să-și ajungă scopul și sprijinind alte instituțiuni culturale ale noastre, direct și indirect; — adunarea

poftesce comitetul său a se pune în înțelegere, pe calea ce o va afla mai potrivită, cu toate institutele românești de credit și economii, ca acesta macar 50% din cuotele menite scopurilor de binefacere, să le concentreze la un loc, cari apoi puse la dispoziția Asociațiunii, în suma întreagă să se dea în fiecare an vr'unei sau altei instituțiuni culturale întru promovarea scopurilor ei“.

Intențiunea dlui Barcianu este așadară, ca cuota de binefacere să fie concentrată. Felul însă cum crede a se executa lucrul acesta, nu stă în consonanță cu intențiunea D-sale. Căci numai concentrare nu este aceea, ca cuota de binefacere să se dea, chiar întreagă în fiecare an altei societăți culturale. Era, după părerea noastră, mai plausibil și mai executabil, dacă D-sa propunea, ca fiecare bancă 50% ale cuotei sale de binefacere să nu le risipească în vânt așa zicând, ci să le capitalizeze până la o sumă oare-care sub numirea de fond cultural. Când acesta apoi va ajunge la o sumă mai însemnată, să se întrebuițeze pentru prevederea nevoilor culturale ale ținutului în care banca își face operațiunile sale.

În sensul acesta și proced câte-va bănci, b. o. Cassa de păstrare (reuniune) în Seliște.

Nu țic, că procedura asta ar fi mai corespunzătoare; ceea-ce îndrăsnesc însă a afirma, este, că publicul mare și conducătorii băncilor ar accepta-o mai de grabă, căci ar generalisa numai o procedură observată deja de unele bănci.

Chestiunea cuotei de binefacere este, fără îndoială, de mare însemnatate pentru noi. Suntem săraci și din sărăcia noastră trebuie să acoperim multe necazuri. Dacă vom ști să usăm de avutul nostru în mod rațional, sărăcia ni se va părea mai mică, mai suportabilă.

Astăzi, dacă abstragem dela „Masa studenților“ susținută de „Albina“ din cuota sa de binefacere, întrebuițarea cuotei de binefacere a băncilor noastre nu lasă nici o urmă după sine. Nu se ved urmele ei nicăiera pentru motivul, că ea se distribuie în părți microscopice, în doze minimale, al căror efect dispare înainte de a se fi ivit.

În urmare directorii noștri de bănci, bine înțeleși care aprobarea acționarilor, ar face organizațiunii noastre culturale și viitorului nostru cultural un bine incalculabil, fie că se decid pentru o centralizare strictă a unei părți a cuotei de binefacere, formând un fond cultural central administrat de Asociațiune, fie că acceptează propunerea dlui Dr. D. P. Barcianu, fie că — fiecare în particular — întemeiază un fond cultural numai pentru nevoile locale.

Chestiunea împărțirii cuotei de binefacere ni-se pare destul de momentuoasă, ca ea să fie tratată și studiată de ziaristică și factorii competenți ai institutelor de credit și economii. Am regreta deci mult, dacă și după propunerea dlui Dr. D. P. Barcianu ar intra o tăcere de doi ani și jumătate ca după articolul amintit al „Revistei Economice“.

Drib.

Importanța valutei nouă.

Comerțul de import și export.

⊙ Este de importanță mare pentru Monarchia noastră faptul, că după o luptă îndelungată față de comerțul și industria străină, a ajuns și comerțul nostru la un bilanț activ, astfel că de pe la anii 1879 exportul nostru întrece cifra de import. Dacă ne gândim, că comerțul nostru de export încă pe la anul 1891 atinge cifra de 1382 mil. florini și dacă considerăm mai departe că majoritatea țărilor unde ne desfacem articlii de comerțiu, precum Germania, Italia, Turcia, Franca, Elveția, România și Sârbia etc. au introdus de mult valuta de aur, ușor vom ajunge la convingerea că Monarchia noastră, cu valuta de argint izolată, a fost în mare desavantaj și că nici o jertfă n'ar fi fost prea mare pentru transformarea valutei de până aci în valuta de aur, care singură ne poate scuti de daunele cele mari îndurate numai în decursul periodului cu care ne vom ocupa (și anume dela anul 1879—1891).

Din datele statistice, prezentate la anul 1892 anchetei valutare din partea regimului, extragem următoarele:

Salduri de export	1879	} media	in milioane de fl.	106·46
	1880			
	1881			
	1882			
	1883			
	1884—1888		130·50	
	1889		177—	
	1890		160·70	

Dacă vom compara aceste cifre cu cursul mediu de London cotate în singuraticii ani și vom calcula totalul exportului din acești ani cu cursul fiecărui an pe baza relațiunii staverite la 1892, vom afla (exprimată în cifre) dauna cea mare ce a îndurat monarchia noastră în urma fluctuațiunii valutare.

La anul: 1879—1887	media 117—126	(urcare sistematică pe an cu o unitate)
1879—1882	urcare până la paritatea de relațiune.	
1883—1887	urcare peste paritatea de relațiune.	

1888—1889 decrescere până la pari de relațiune.

1890—1891 decrescere sub pari de relațiune.

Prisosuri de export:

		Mil. fl.	
1879—1882	anual	106·46	= 425·84
1883	Export	106·46	
1884—1887	"	522—	628·46
1888	"	130·50	
1889	"	177—	307·50
1890—1891	"		333·40
Totalul exportului din 1879—1891		fl.	1695·20
Valoarea în aur		"	1423·97
		Mil. fl.	Mil. fl.
1879—82	425·84	Valoarea de atunci a val. austriace	corespundea la valoarea aurului de . . . . . 354·184
		Pe baza relațiunii staverite la 1892	corespunde la o valoare în aur de . . . . . 363·224
		Resultă deci o diferență de	9·040
1883—87	628·46	Valoarea de atunci a valutei austriace	corespunde unei valori de aur de . . . . . 489·313
		iar după relațiunea fiscală la 1892	unei val. în aur de 534·594
		Resultă o diferență de	45·261
1888—89	307·50	Valoarea de atunci a val. austr.,	corespundea unei valori în aur de . . . . . 233·266
		iar față de relațiunea dela 1892	unei valori în aur de 261·562
		Resultă deci o diferență de	28·296
1890—91	334·40	Valoarea de atunci a val. austr.	corespundea unei valori în aur de . . . . . 249·402
		iar față de relațiunea fixată la 1892	unei val. în aur de 284·443
		Resultă deci o diferență de	35·041

În urma fluctuațiunilor cursului valutei noastre am primit în decursul periodului 1870—91 la un plus de export în v. a. de fl. 1696·20 cu 117½ mil. fl. în aur mai puțin decum am fi primit între aceleași condițiuni prelungă un curs stabil.

Perderea îndurată de monarchia noastră în decursul periodului amintit ar fi în procente exprimată următoarea:

1879—82	0·63% pe an
1883—87	1·85% " "
1888—89	6·05% " "
1890—91	7·06% " "

Din aceste date statistice se poate convinge ori cine de efectul nefavorabil ce l'a putut avea o astfel de fluctuațiune a valorii asupra situațiunii economice din monarchie.

Atât comerțul cât și industria, cari trebuiesc să lucreze în proporțiuni mari, sunt tare atinse prin fluctuațiunea rapidă a valorii aurului, și deoarece consumul nu se poate acomoda cu aceeași rapiditate acestor schimbări, se ivesc adeseori crize și falimente.

De sine înțeles, că din fluctuațiunea cursului, se nasc adeseori și mici avantagii, cari însă în scurtă vreme sunt paralizate de un desavantaj și mai mare.

Punem cazul, de exemplu, că cursul a 100 franci se urcă dela 46·50 la 47—, astfel întreprindătorul,

care exportează mărfurile în Franca și care și-a făcut calculul pe baza cursului de $46\frac{1}{2}$, profită la fiecare 100 de franci cu 50 cr. mai mult și prin aceasta poate concura mai ușor cu streinătatea, dacă nu reflectează la acest profit întâmplător, ci moderează prețul articolului cu un franc.

În cazul amintit este de tot egal, dacă prețul articolului de export este fixat în franci sau fiorini; fiindcă în cazul acesta (admițând cursul de $212\frac{1}{2}$ frc. per fl. 100) francesul ar trebui să plătească pentru fiecare 100 fl. datorie $212\frac{1}{2}$ franci. Reducându-se¹⁾ însă cursul, francesul plătește pentru fiecare sută de fl. datorie mai puțin și astfel este mai aplicat de a oferi pentru acel articol un preț mai urcat.

Stabilitatea prețului banilor, prin trecerea la valuta de aur, va avea fără îndoială un efect binefăcător asupra comerțului și relațiilor noastre cu străinătatea, deși momentul tranziției la valuta nouă va produce o neînsemnată urnire a prețurilor.

Există un vechiu principiu al economiei politice basat pe experiență, că îndată ce se urcă prețul aurului (cu alte cuvinte dacă banii de până aci se înlocuiesc cu alții, cari au o putere mai mare de cumpărare) va scădea în aceeași proporție prețul bunurilor și răsplata muncii, iar în cazul contrar va urma o urcare a acestora.

M. Sauerbeck a compus prețurile medii a 45 articoli de comerț din Anglia, luând de bază starea prețului din anul 1870 pe care l'a marcat cu cifra de 100 și astfel a fixat starea procentuală a prețurilor celorlalți ani.²⁾

Din statistica aceasta vom extrage următoarele cifre:

	Prețul	aur la argint	
1871	100	1:15:58	
1879	83	1:18:39	Prețul aurului în urcare, al mărfurilor în decrescere.
1880	88	1:18:06	Aurul în creștere Marfa în scădere.
1881	85	1:18:24	Prețul aurului se urcă acela al marfeiscade.
1882	84	1:18:27	dto.
1883	82	1:18:65	dto.
până la 1887	68	1:21:02	Prețul aurului se urcă în continuu, iar al mărfurilor se reduce.

Trecerea la valuta cea nouă, adică momentul acela când se va admite plata efectivă, va produce (după cum am amintit deja) o mică oscilare a prețurilor, dar pentru acea premia de risc, calculată exact pentru scopul stabilirii cursului, de abia va ajunge la mărirea diferenței, necum s'o întreacă.

Politica vamală a Germaniei.

Speranțele ce se fac cu privire la viitorul constelațiunii politice vamale în urma tarifului vamal german și al tarifului autonom austro-ungar sunt viu discutate în articole de specialitate din întreaga presă a monarhiei noastre. Totul depinde de pertractările convenționale. Tariful german pare că s'a creat fără ca să fie cioplit, ci din contră proiectul publicat pare

¹⁾ Cursul în franci per fl. 100 se reduce, dacă cursul de franci în fiorini se urcă.

²⁾ Dr. M. Eltinger: Einfluss der Goldwährung auf das Einkommen der Bevölkerungsklassen des Staates. Wien, M. Breitenstein.

a avea un sprijin puternic nu numai în „Bundesrat“ ci și în „Reichsvertretung“ în „Reichstagul“ german unde partidele agrar-conservative mai tari vor părtini noua politică vamală germană.

Deci numai modeste reduceri din taxele vamale proiectate se pot aștepta. Resultatul va fi, că urcarea tarifelor se va dovedi de un moment stabil și conducător al politicii vamale germane de aci înainte. Cine va purta cheltuielile acestor urcări: statele cari au importat până acum sau partea, care a dorit urcările, nu se poate ști înainte. Probabil se pare că consumenții Germaniei vor avea să țină spatele deoarece o mulțime de materii brute din Austria și din Ungaria au devenit pentru consumul german aproape indispensabile.

Referitor la exportul din sudostul Transilvaniei în Germania — cât privește exportul *direct* — acesta a cuprins în anii din urmă în cantități mai mari dintre produsele agricole îndeosebi orzuri, semințe de trifoi și lemne. Exportul de cărnuri a găsit în timpul din urmă mari obstacole prin legea nouă germană despre visitarea carnei. *Mediat* însă țara noastră este interesată natural în mai mare măsură. La tot cazul, deși politica vamală a Germaniei este îndreptată contra importului foarte umflat al Americii, ne va aduce mari pagube nouă celor din Ungaria. Noua eră a vămurilor protecționiste inaugurată de puternica Germania va găsi răspuns și în statele balcanice. De fapt se și svonesce, că România ar inclina spre o urcare vamală. Bulgaria natural că în cazul dat nu ar lăsa neimitat exemplul României, iar urmarea ar fi pentru părțile noastre, că am pierde cu totul și micul export spre est, care ni-a mai rămas ca rest al unor timpuri mai bune de demult.

În colțul nostru geografic, situat de astădată atât de nefavorabil, în care trebuie să ne simțim striviți la părete, exportul nostru pe viitor nu numai nu se va mai putea desvolta, dar evident va trebui să dispară dacă Germania nu va concede nici o înlesnire statelor cari stau cu ea în alianță. Alipirea României la tripla alianță ar fi un semn bun și în privința național-economică, dacă, cum am dis, Germania ar fi aplicată a crea prin concilianță vamală o comunitate de interese între statele aliate.

Aceasta trebuie să o dorim și noi din punctul nostru izolat de vedere cu toată insistența. #

JURISDICȚIUNE.

Decisiuni curiale.

Tantiema funcționarului. Imprejurarea că funcționarul, atunci când i-s'a denegat plățirea tantiemei pretinse, nu a pornit imediat proces contra societății, și faptul, că după reîntrarea sa în serviciul societății, funcționarul a tăcut despre pretensiunea sa — de teamă de a-și periclită postul, — după drept nu se poate considera ca o renunțare definitivă a funcționarului respectiv la tantiema ce-i compete.

(Curia reg. sub Nr. 1351/900).

*

Dreptul disciplinar al societății pe acțiuni. Din dreptul societății pe acțiuni de a-și disciplina funcționarii urmează, că faptul constat în urma cercetării disciplinare este a se considera ca adevărat și că asupra măsurii pedepsei dictate nu se mai poate

delibera. Judecătoria însă la tot cazul poate și trebuie să cerceteze dacă faptul sau întrelăsarea constatată pe cale disciplinară în sarcina condamnatului, formează delict disciplinar sau nu; căci lipsind delictul, activitatea forului disciplinar încă înceată.

(Tabla reg. din Budapesta sub Nr. 56/901.)

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 10 Octobrie 1901.

⊙ Situațiunea țergului nostru de efecte s'a mai ameliorat cu o mică nuanță în decursul periodului nostru de raportaj. Deși nu se poate susține ivirea unei tendințe hotărît favorabilă, totuși s'au putut constata cumpărări moderate în contul particularilor precum și cumpărări de speculă, prin cari s'a restrîns în mod simțitor realizările din partea contreminei și s'a deschis calea unei acțiuni de afaceri. Circulațiunea este deja în creștere, iar cursurile multor efecte s'au urcat. Acest rezultat, excepționând mici variațiuni, a redesteptat speranța unui period mai animat.

Intre factorii, cari au produs de astădată curentul mai favorabil, putem numera scirile mai învelitoare sosite din Germania, precum și ordinile pentru procurări de efecte austriace în contul capitaliștilor germani. Chestiunea reformei regulamentului de bursă german este mai favorabil apreciată, iar declarațiunea ministrului de comerț Moller asupra tarifului nou vama a făcut o bună impresiune.

Două alte vorbiri au avut însă un efect mai mare. Intre aceste amintim la primul loc părerea presidentului Băncii germane asupra crizei, și anume în sensul că de present criza a încetat, iar aparițiunile ce se mai ivesc din timp în timp sunt de natură trecătoare, cari vor dispărea încurând, fără de a cauza daune prea mari. Iar presidentul asociațiunii centrale a Băncilor și Bancherilor germani s'a exprimat între altele că acuma ar fi timpul suprem pentru delăturarea neîncrederii exagerate a publicului, fiindcă situațiunea critică economică s'a escomat deja indeajuns în defavorul cursurilor de valori.

De pe acuma însă nu se poate prevedea cu siguranță dezvoltarea situațiunii, deși, după cum am amintit deja, momentele unei speranțe modeste nu lipsesc. Factorii hotărîtori asupra situațiunii din viitor sunt: dezvoltarea principalilor rami industriali și ai comerțului, precum și dezvoltarea țergului monetar, cari toate sunt supuse la influințe externe și la efecte de natură locală. Dacă vom examina acești factori mai de aproape, vom afla că momentele relativ mai favorabile sunt în preponderanță, până când cele de natură îngrijitoare sunt mai mult problematice.

Referitor la situațiunea țergului monetar din România scrie corespondentul din București al lui „Pester Lloyd“ următoarele: Reducerea importului român, produs în urma crizei, ce a cauzat lipsa generală de afaceri și scăderea creditului comercial în străinătate, a micșorat în mod de tot simțitor cererea aurului pentru scopuri comerciale.

La începutul campaniei de toamnă, când s'au încheiat primele afaceri în produse de est timp și când au sosit sume însemnate în rimese de aur pentru recolta de rapiță și ca anticipațiune de cereale, — rezerva de aur întrece în mod însemnat cererea de aur. Abundanta cea mare de aur a avut de urmare reducerea cursului de devise străine în aur, încât se pu-

teau procura sub valoarea lor nominală. Chiar și acuma se pot procura Chekuri ieftine asupra străinătății, astfel că sindicatul Băncilor române a putut procura coperirea de aur pentru cupoanele de rentă scădente fără agio mai însemnat. Intre atari împrejurări direcțiunea Băncii naționale și-ar fi putut ușor întări rezerva de aur, cu deosebire că în emisiunea de bancnote are mai mare libertate. Cu toate acestea, după cât se vede din ultimul conspect săptămânal creșterea stockului de aur la sumă de 60·6 milioane se face pe o scară relativ destul de modestă. Se pare însă că direcțiunea Băncii nu este aplicată să iese din ținuta rezervată dela începutul crizei, — un semn că situațiunea creată prin criză, încă nu este pe deplin clarificată. Portefeuil-ul urcat în ultima săptămână dela 32·99 la 34·21 milioane franci este încă tot redus față de epoca corespunzătoare a anului precedent, care arată cifra de 36·14 mil. și nici nu sunt prospecte, că Banca națională ar avea de gând să reducă scontul de tot urcat de 7 și 8 procente. Cu toată abundența de aur pe piață și cu toate că campania de toamnă este deja înaintată, totuși lipsa de bani devine tot mai încordată; iar instituturile hipotecare au sistat deocamdată emisiunea scrisurilor fonciare, respective votarea de credite nouă. Începutul l'a făcut „Creditul fonciar urban“ din București, a cărui scrisuri fonciare alături cu acelea ale „Creditului fonciar rural“ sunt cele mai favorisate fonduri din partea capitalului indigen.

Piața în urma lipsei de bani, produsă prin criză, n'a mai fost în stare să absoarbă, cu facilitatea de mai înainte, scrisurile fonciare oferite spre realizare și astfel cursul a înghițit aproape un pătrar din valoarea lor nominală. Astfel direcțiunea Creditului fonciar urban din București (la insistența mai multor bancheri, cari se temeau de o depreciație și mai mare) a sistat emisiunea de scrisuri fonciare pe imobilele capitalei, până când cursul nu va ajunge la 85%. Exemplul acesta l'a urmat și „Creditul fonciar rural“, a cărui scrisuri fonciare de 5% (ce înainte de criză notau peste pari) s'au redus până la 93%. În legătură cu emisiunea a sistat și acordarea de împrumuturi nouă. Creditul fonciar urban de Jași încă va urma acest exemplu.

AGRICULTURĂ.

Situațiunea agricolă.

În Ungaria. Din raportul publicat de ministrul de agricultură la 1 Oct. a. c. dăm și noi următoarele: în jumătatea a doua a lunei Sept. timpul a fost uscat și cald în întreaga țară. În urma timpului favorabil lucrările agricole la ordinea țilei au progresat bine, totuși din cauza uscăciunii prea mari în multe locuri semănăturile de toamnă nu s'au putut face, iar cele făcute nu au răsărit. Semănăturile timpurii stau bine. Ploaia e dorită pretutindenea. *Sămănăturile de rapiță* în cea mai mare parte se desvoaltă bine. În unele locuri e atacată de omide. Culesul *cucuruzului* e aproape terminat. Timpul călduros din Septembrie a influențat favorabil coacerea *cucuruzului* în regiunea munților și preste tot a *cucuruzelor* târzii. Recolta în general e mijlocie, numai în Ardeal slabă. O parte a *cartofilor* s'a scos, altă parte se scoate acum. Recolta în general e mijlocie, în unele părți e bună; în Ardeal și în părțile nordice ale țării mulți cartofi au putrețit. Dezvoltarea *curechelor* este numai în parte indestulitoare. *Cânepa* este deja topită. Re-

colta cănepii de semănță este indestulitoare. Culesul *tutunului* s'a făcut; în unele locuri recolta e preste așteptare bună. Recolta *napilor de zahăr și de nutreț* este mijlocie; în unele locuri napii au rămas mici. Pentru scopul și transportarea napilor de zahăr a fost timp favorabil. *Plantele de nutreț*. Cosirea ultimă a *trifoielor* și *luternei* a isbutit bine. Cele din nou otăvite și cele clăite stau bine. Trifoiul de semănță se treeră. Cu unele excepțiuni recolta este slabă. Căratul *otăvii* a fost favorizat de timp. În Ardeal recolta este cuantitativ indestulitoare și cu chipul acesta se suplinese lipsa de fân. Timpul călduros din ultimile zile a influențat în mod favorabil coacerea *strugurilor*. Cu excepțiunea Ardealului culesul este pretutindenea în curgere. Atât cuantitativ cât și cuantitativ recolta este multămitoare. Recolta *poamelor tomatice și iernatice* în general este mijlocie sau slabă.

În *România*. După scirile cele mai recente, calitatea *cucuruzului* este bună în toate privințele și recolta abundentă. *Grâul* semănat din vreme și răsărit deja a fost ținut în loc din lipsa de ploaie. *Rapita* se presintă în condiții favorabile. *Lucrările de toamnă* se fac cu anevoință din cauza secetei. Prețurile grâului au scăzut în proporțiuni însemnate.

În *Rusia* recolta grâului este evaluată în mod oficios la 141.375.000 hectolitri adecă cu vr'o 12 milioane hl. mai slabă decât în 1900 și cu circa 22 mil. hl. mai slabă de cât în 1899.

În *Germania* recolta slabă a grâului va fi oarecum suplinită prin recolta abundentă a cartofilor.

În *Francia* recolta grâului este evaluată la hectolitri 107.203.000. Timpul este favorabil lucrărilor de toamnă.

În *Anglia* schimbările de timp frumos și de ploaie au fost prielnice lucrărilor câmpului.

America de nord va exporta în anul acesta cantități considerabile de grâu.

Republica Argentina va avé o recoltă foarte favorabilă.

Din aceste cauze prețurile grâului în principalele țeguri străine sunt cât se poate de puțin încurajatoare; importante expedițiuni făcute în timpul din urmă din America au oprit pe cumpărători în demersurile lor. Apoi și stocurile generale din lume sunt destul de însemnate: 40.687,000 hl. față de 46.700,000 din anul trecut.

*

Prețurile grâului. Chestia aceasta a fost tractată pe larg și cu multă competență într'un număr mai recent al *diarului „Magyarország“*. Dăm și noi în extras părțile mai marcante ale numitului articol.

Înainte de toate se dovedese în numitul articol, că cele mai importante produse în viața economică a Ungariei sunt *grâul și secara*, cari ne dau pânea de toate zilele, ear din prisosul lor plătim dările și camelele, ne îmbrăcăm și ne procurăm multe de toate, cum și că dela acest câștig atiră bunăstarea aproape a întregii țeri.

În anii mai buni se produc în Ungaria 40—45 milioane măji metr. de grâu și 11—15 mil. m. m. de secară, din cari cam jumătate se consumă de agricultori și se samănă, iar jumătate se vënd.

Când prețurile grâului și secării sunt cât de cât satisfăcătoare, agricultorii încasează 230—250 milioane floreni, iar când prețurile sunt slabe agricultorii încasează cu vr'o 50 milioane fl. mai puțin, bani cari trec în alte mâni spre marea pagubă a agriculturilor.

Causele, că grâul e efiin, sunt resumate în următoarele:

1. *Emulația țărilor străine;*
2. *Bursa de cereale cu țegurile ei pe termin;*
3. *Abusurile comerțului intermediar.*

Privitor la punctul 1. se înșiră atât țările cari produc grâu și secară pentru export, cât și acele cari importează. Face apoi un conspect al prețurilor din țările apărate prin vâmi și din țările fără vamă. Opinează în fine că vama de 90 cr. respective de 1 fl. 80 cr. de m. m. trebuie urcată cu ocașiunea reinnoirii tractatelor comerciale în 1903 *la 3 fl. în aur*. Trecând la punctul 2. descrie ce e bursa de cereale și cum se face țegul pe termin. Arată manoperele blăstamate ce se întemplă la bursă, și cum agriculturilor din Germania le-a succes să-și vadă realizate dorințele: de a se sista prin lege transacțiunile pe termin. De altă parte s'au luat dispoșiuni, ca Reuniunile economice să publice prețurile cu cari de fapt se vënd bucatele, pentru-ca agricultorii să nu mai poată fi induși în eroare prin cursuri false. Agricultorii din Ungaria încă să stăruie neîntrerupt pentru curmarea relelor cauzate de bursă și de vëndările pe termin, *cari trebuie sistate prin lege*.

Referitor la abusurile comerțului intermediar se arată cum marea industrie a morăritului lucră pentru ieftinirea bucatelor îndată după secere, cum morile și comercianții capătă direct sau mijlocit bani ieftini dela Banca austro-ungară; nu însă și agricultorii. Și astfel banca austro-ungară, care e instituțiune de stat, sprijinesce industria și comerțul în dauna agriculturii.

Se înșiră și alte abuzuri ce se comit față de bietul agricultor, care trebuie să-și vëndă bucatele pe un preț de nimica îndată după secere, când statul și deci de nevoi îl constring să o facă aceasta.

Contra acestui rău recomandă unirea agriculturilor în *tovărășii de magazine de bucate*. Cu chipul acesta agricultorii n'ar fi constrinși să-și lapede bucatele îndată după secere pe un preț de ris, ci ar puté să aștepte ridicarea prețurilor. Pe garanța bucatelor din magazin s'ar puté face împrumuturi, cu cari agricultorii să-și satisfacă trebuințele neapărate; iar cu prilejul vinderii ar realiza prețuri, din cari să replătească împrumutul și interesele și să le și rămână un plus, care altfel trece în pungile comercianților.

În Prusia micii agricultori au înființat sute de magazine de bucate și statul le-a acordat un credit de 5.000.000 marce, fără camătă.

Pentru marii proprietari, autorul articolului din vorbă crede că ar face mari servicii introducerea *creditului mobil pemnorat*, zălogindu-și recolta și anume vinul, lâna, lemnele ș. a. la un institut de bani, până când aceste vor avé prețuri mai convenabile. Aceste soiuri de împrumuturi sunt introduse prin o lege specială în Francia și Belgia.

*

Îmbunătățirea în mod treptat a agriculturii în Ungaria:

În 1867 erau jug. cat. cult.	14.704,000,	în 1895 jug. cat. cult.	23.276,000
„ „ „ „ „ „	„ „ „ „ „ „	„ „ „ „ „ „	„ „ „ „ „ „
În 1873—1880, recolta mijlocie a grâului	hi.	8-45	la ha.
„ „ „ „ „ „	„	9-21	„ „
„ „ „ „ „ „	„	12-74	„ „
„ „ „ „ „ „	„	10-80	„ „
„ „ „ „ „ „	„	12-05	„ „
În 1895—1900, „ „	„	14-84	„ „
„ „ „ „ „ „	„	15-04	„ „
„ „ „ „ „ „	„	23-90	„ „
„ „ „ „ „ „	„	20-02	„ „
„ „ „ „ „ „	„	19-35	„ „

Deci în 28 de ani pământul de arat al țării aproape s'a doindit, aproape $\frac{2}{3}$ a pământului șterp și

necultivat s'a schimbat în pământ cultivabil, iar recoltele bucatelor s'au sporit dela 50—100%.

*

Exportul de poame. Pecum se vestesce, neguțetori străini cutrieră regiunile ardelene unde se produc mere, în scop de a face cumpărări. Producenții noștri de poame ar trebui să folosească această ocaziune pentru valorarea produselor lor. În deosebi să nu se grăbească cu vânzarea, pentru-că, pecum se scie, recolta de poame a isbutit numai sporadic în Ardeal, și nici în alte țări nu e recoltă abundentă. Cine are localități potrivite și mod de a-și păstra poamele va face bine amânând desfacerea lor.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„**Concordia**” societate comercială pe acțiuni în Sibiu și-a convocat a IV adunare generală pe Sâmbătă la 26 Octombrie a. c. la oarele 10 a. m. Obiectele puse la ordinea zilei sunt: 1. Raportul direcțiunii. 2. Bilanțul anual și raportul comitetului de supraveghiere 3. Propuneri eventuale cf. § 33 din statute. Acțiunile event. dovedile de plenipotență sunt a se depune la cassa societății cel mult până Joi la 24 Octombrie 1901 la oarele 5 p. m.

Bilanțul încheiat cu 30 Iunie 1901, conține următoarele date.

Activa:			
Cassa în număr		K	3,533-57
Mobilier	K	16,364-83	
amortisare	"	1,636-48	" 14,728-35
Div. conturi debitoare		"	325,273-40
Mărfuri		"	269,785-84
Perdere din anul 1899/1900		"	44,000-78
" " " 1901		"	25,146-57
	Total .	K	682,468-51
Pasiva:			
Capital social		Cor.	200,000—
Fond de rezervă		"	506-28
Div. conturi creditoare		"	481,962-23
	Total .	Cor.	682,468-51

*

„**Luceafărul**” institut de credit și de economii, soc. pe acțiuni în Verșeț. În urma concursului publicat la timpul său și în Revista noastră, direcțiunea acestui institut a ales la postul de *prim-contabil*, dintre 21 concurenți, pe dl *Valeriu Cârje*, funcționar-provisor la „Albina” din Sibiu, în persoana căruia institutul acesta a făcut o bună achizițiune.

DIN REUNIUNI.

„**Astra**” — pentru înaintarea economiei. Adunarea cercuală a desp. „Făgăraș” al Asociațiunii ținută la 28 Aug. a. c. st. n. în comuna Copăcel a satorit pentru an. viitor următoarele premii: a) pentru cea mai bună *disertațiune* din sfera economică K 20—; b) pentru premiarea celei mai bine cultivate *grădini de legumi s'au de pomi*, din comuna în care se va ține adunarea cercuală viitoare, K 10—; c) pentru premiarea celor mai frumoase *țesături naționale* la eventuala expoziție de țesături, ce se va aranja cu ocaziunea adunării cercuale din anul viitor, K 20—.

Adunarea cercuală a desp. „Sebeș”, ținută în comuna Călnic la 15 Sept. n. a. c. a decis conferirea unui *premiu anual* aceluia învățator de pe teritoriul desp., care va dovedi mai mult spor în scopul pro-

movării *pomăritului*. Cu ocaziunea acestei adunări s'a conferit un *premiu de K 10—* la două țărane din Călnic, cari erau îmbrăcate cu haine țesute și cusute de ele. De remarcat este și partea din raportul comitetului cercual, care se ocupă cu cauzele, ce fac poporul nostru să dea așa cu greu înainte. Aceste cauze se vor delătura: prin o creștere mai bună a tinerimei, prin lucrarea mai rațională a pământului, prin îmbrăcișarea meseriilor și îndeosebi prin păstrare.

*

Expoziția Reuniunii agricole săsesci ardelene în Orăștie a fost deschisă la 21 Septembrie oarele 9 a. m. Din instructivul cuvânt de deschidere al D. Dr. Albert Amlacher, preot în Romos, președintele Reuniunii cercuale săsesci din Orăștie, se vede că Reuniunea agricolă săsească ardeleană s'a înființat la 1845 și că această reuniune a deschis drumul și a fost stegarul progresului agricol al poporului săsesc. Ea a făcut foarte mult prin învățatură și fapte, anume: prin prelegeri, prin răspândirea uneltelor și mașinilor mai bune, prin introducerea unor soiuri mai nobile de animale, prin ridicarea pomăritului și stupăritului, prin ajutorul ce s'a pus la îndemână agriculturii prin înființarea institutelor de credit mai mari și mai mici și prin punerea la cale a comasărilor, cari fac ca întreg modul de purtare al economiei poporului săsesc să se acomodeze cerințelor științifice ale prezentului.

Expoziția a fost aranjată în sala din grădina hotelului „Transilvania”. Mașinele și uneltele agricole au fost așezate în grădina hotelului. Sala a fost frumos decorată. Reuniunea locală din comuna svăbească *Benzenecz* din Bănat a expus cămeși, ciorapi, *păpuși de lemn* (cari sunt foarte ușori, trainici și ieftini), apoi diferite soiuri de măhuri, produse proprii, pentru curățitul curții și casei. Mai departe articole de nutreț: pâne, șuncă, prăjituri, unsoare, unt și caș. A mai expus și felurite fructe de câmp, toate de calitate aleasă. Un Șvab din această comună a expus un model de cuptor svăbesc din țigle, cu care se cruță multe lemne.

Reuniunea locală din Romos a expus, între altele, multe țesături de in. Foaia agricolă săsească din Sibiu se exprimă astfel despre această industrie: „... de fapt iubitele Romoșene se îndeletnicesc mai bucuros cu țesutul inului decât cu agricultura, cu toate-că țesutul sigur nu le este avantajos nici pentru corp nici din punct de vedere material. Pe când *româna* din Romos își cultivă câmpul primăvara de timpuriu, săsoaica își țese pânza de in pe un preț de batjocură, în loc să-și cultive cu diligență și înainte de toate la timp potrivit tabla sa frumos comasată”. Colecțiunea de poame și fructe de câmp a fost frumoasă.

Au fost expuse frumoase colecțiuni de vinuri și struguri, miere frumoasă în faguri și în sticle. O singură persoană a expus 25 soiuri de vinuri, între cari 9 soiuri de mere.

Reuniunea cercuală din Sebeșul-săsesc a expus un dovleac de fript greu de 63 kgr.

Cele mai frumoase semințe au fost expuse de Reuniunea agricolă cercuală din Sibiu.

Comisiunea de vierit a expus 13 corfe de struguri și pe o masă soiurile cele mai nobile.

Fabrica de conserve din Deva a expus conserve de poame și legumi.

Secțiunea de pomărit a Reuniunii cercuale din Bistrița a expus cele mai frumoase poame, cari se recomandă totodată prin gustul lor delicat, prin împregiurarea că se pot păstra timp îndelungat și se

caută bine în comerț, etc. Apotecarul din Borgo-Prund a expus 154 soiuri de mere și 46 soiuri de pere. Aceștia 'i-se face observarea că e mai rentabilă cultivarea a 3—4 soiuri aveau alese decât a zeci de sute de soiuri.

Reuniunea cerc. din Orăștie a expus nuci frumoase.

Societatea de îngrășăminte chimice din Brașov a expus gunoiu artificial.

Societatea „Alpha-Separator“ din Budapesta a expus o mașină pentru smântânirea laptei și un butoiu de unt.

Untăria cu vapor din Cristian a expus unt de cea mai bună calitate.

C. Fabini din Orăștie a expus ghips necesar la conservarea gunoiului de grajd.

Mai departe au fost expuse diferite unelte și mașini agricole: pluguri, grape, etc.

S'au distribuit numeroase premii în bani și diplome.

LITERATURĂ.

Scrieri economice în prospect pentru „Biblioteca populară a Aștrei“. Primele subiecte economice recomandate de Secțiunea literară a Asociațiunii, și acceptate de comitetul central și de Adunarea generală pentru a se scrie și publica în broșuri separate, aparținătoare „Bibliotecii populare“ sunt următoarele:

I. Economia câmpului, grădinaritul și economia de vite.

1. Pământul și îngrijirea lui.
2. Productele agricole cele mai rentabile pentru poporul nostru și cultivarea lor.
3. Mașinile agricole și folosirea lor.
4. Cultivarea legumelor, a florilor, a nutrețurilor.
5. Păstrarea și întrebuițarea rațională a poamelor și a legumelor.
6. Animalele de casă și îngrijirea lor.
7. Boalele de vite și vindecarea lor.
8. Laptele și întrebuițarea lui.
9. Îngrijirea albinelor și a vermililor de mătăsa.

II. Economia casnică.

1. Locuințele omenești și îngrijirea lor.
2. Datorințele bunei economice.
3. Spălatul, călcatul, gătitul bucatelor, conservarea alimentelor și alte cunoștințe pentru economice.
4. Împărțirea muncii în decursul anului și întrebuițarea rațională a timpului.

III. Economia rațională.

1. Muncă, avere, credit (principii de economie).
2. Cruțarea și foloasele ei.
3. Băncile și întrebuițarea lor.
4. Societățile de asigurare și folosul asigurărilor.

IV. Negof și meserie.

1. Legea cambială și explicarea ei.
2. Legea de meserii și aplicarea ei.
3. Principii de contabilitate.

Pentru scrierea acestor subiecte — după ascultarea părerii secțiunilor — biroul Asociațiunii se va adresa personal la oamenii noștri de carte: preoți, profesori, și învățători, advocați, agricultori, etc., cari au dat și până acum dovezi, că știu mână peana cu oare-care

dexteritate, rugându-i să binevoiască a se angaja cu tractarea populară a unuia din subiectele, ce cad în specialitatea dărilor. Pentru munca lor vor fi remunerați de fiecare coală de tipar cu suma de K 30, având a rămâne edițiunea primă din aceste lucrări, în 2000 exemplare, proprietatea Asociațiunii, iar eventualele edițiuni ulterioare proprietatea autorilor.

*

„*Poporul român*“ este titlul unei foi, ce apare de două-ori pe săptămână în Budapesta, sub redacțiunea D. *Dimitrie Birăuț*, de profesiune tipograf, și costă pe an K 4, pe o jumătate de an K. 2 Foaia e scrisă pentru țeran, într-o limbă bună românească. Ținta ce și-o precizează în program este să *învețe poporul în toate privințele și să-i aducă vesti din țară și din lumea mare*. Materialul din cei 2 numeri apăruti este variat și interesant. În articolul prim al Nr. 2, s. e., se ocupă de „*Relele noastre*“, arătând cum se stăruie pentru delăturarea acestora prin „*Asociațiune, prin „Societatea pentru fondul de teatru român*“, prin „*Băncile românești*“ și prin alte „*Insoțiri*“, făcute pentru înaintarea poporului. În al doilea art. tractează despre „*Foile românești din țara noastră*“ înșirându-le pe toate (cu excepțiunea „*Controlei*“, „*Poporului*“ și „*Foii școlastice*“, și indicând de câți ani apar și cu ce se ocupă. Alt articol e despre „*Alegerile de deputați*“, apoi urmează rubrica „*Din lumea mare*“, „*Noutăți*“, „*Economie*“ și „*Cursul pieței din Budapesta*“, iar în foisoară un tractat destul de bun despre „*Doina Românilor*“.

Redacțiunea spune că învățători și preoți, etc., ar fi promis colaborarea și acestora se și adresează ca să o răspundească. Deși foaia promise, totuși, cum ea apare sub o firmă cu totul necunoscută, ne temem nu cumva să introducă cu încetul și pe nesimțite *idei socialiste*, de cari poporul nostru a fost străin până acum, și străin am dori să rămână și pe viitor. De aceea trebuie să ne impunem deocamdată rezervă în recomandarea acestei foi.

Calendarul săptămânii.

(13—19 Octobrie st. nou).

Țile	Cal. Greg.	Cal. Iulian
Dum.	13 Coloman	30 Muc. Gregoriu
Luni	14 Calist	1 Apost. Anania
Mărți	15 Teresia	2 Muc. Ciprian
Merc.	16 Gallu	3 M. Dionisie Areop.
Joi	17 Hedvig	4 Păr. Ieroteu
Vineri	18 Luca Ev.	5 Mucenița Haritina
Sâmb.	19 Ferdinand	6 † Apost. Toma

Tîrgurile (Bălciurile).

(1—11 Octobrie st. v.)

Octobrie 1. Canija mare. Crasna (până în 2-lea). Petriș.
2. Aletea. Dicio-Sân-Martin.³ Ferihaz (până în 5-lea). Paraid.² Petroșeni. 3. Aiud.³ Arcid (28—29 Septembrie tîrg de oi, 30 Septembrie până 1 Octobrie tîrg de vite). Borenta.² Cartfalău.¹ Cianadul maghiar. Halmagiu.¹ Ilonda.¹ Mehadia. Mező-Érked.
5. Aradul nou. Lugoj (până în 7-lea). Radna. Sic. Tașnad.⁹
8. Bonțida.¹ Feketetēju. Nocrichiu.² 10. Dalboșet. Reghinul săsesc (2—4 tîrg de cai, 5—9 tîrg de vite cornute). 11. Berzava. Brașov¹ (până în 13-lea). Bruiu. Cehul din Selagiu.¹ Zorlențul mare.

⁰ = în aceeași Ți și tîrg de vite, ¹ = 1 Ți, înainte tîrg de vite, ² = 2 Țile înainte tîrg de vite, etc.

